

cuklarının ve yaşlılarının bakımı gibi sosyal katkıların adil açık politikalarla belirlendiği işletmeler çalışanlara karşı sosyal sorumluluklarını yerine getiren işletmelerdir.

Bilindiği gibi, işletmelerin müşterilerine "daha kaliteli ve güvenilir ürünler sunma" sorumluluğunu gösteren ISO 9000 ve "doğal çevreye karşı sorumluluklarını" düzenleyen ISO 14000 standartları vardır. Ancak, sosyal sorumluluk konusunda ülkemizde de en fazla sorun alanını oluşturan, "işgörenlere" karşı sorumlulukları yerine getirmede işletmelere kılavuzluk edecek sosyal sorumlulukların da bir standardı olmalıdır. Böyle bir durumda işletmelere hukuken olmasa bile etik bir zorunluluk getiren SA 8000 standartının varlığı son derece önemli hale gelmektedir.

Sosyal Sorumluluk 8000 (Social Accountability 8000)

SA 8000 Standartı, işletmelere işgörenlere karşı olan sosyal sorumluluklarını yerine getirmelerinde rehberlik etmektedir. SA 8000, ISO 9001 ve ISO 14000'i örnek alan, performans koşulları kadar prosedür ve sistem koşullarını da önemseyen, yönetim sistemi ile davranış kodunun bileşimi olan bir standart olarak tanımlanmaktadır. Belge çocuk işçi çalıştırılmasının önüne geçilmesinde, sendikal hakların iyileştirilmesinde, düşük ücretlerin insan onuruna yakışır bir seviyeye çıkarılmasında, sağlık ve güvenlik konularında olumlu gelişmelerin sağlanabilmesinde önemli işlevler gören önemli bir standarttır. Tedarikçi seçiminde dünyadaki ilk evrensel ahlak standardı olma özelliğine sahip olan SA 8000'in, küresel işletmelerin tedarikçilerinden, ISO belgelerinin yanısıra isteyeceği önemli bir standart olacağına inanılmaktadır. Belge, işletmelerin tek başlarına standarda uymalarını yeterli bulmayıp, birlikte çalıştıkları üretici ve tedarikçi işletmele-

rin de uymasını gerekli kılmaktadır (Human Resources 2004:57). Buna örnek olarak İtalya'daki en büyük süpermarket zinciri olan Coop Italia'ya ürün veren Kenya'daki Del Monte çiftliği verilebilir. Coop Italia'nın satınalma departmanı SA 8000 sertifikasına sahiptir. Bu onların SA 8000'in tedarikçilerin kontrolü maddesine göre düzenlemeler yapması için Del Monte firmasına baskı yapmaya başlamasına neden olmuştur. Coop'un yardımı ve İtalya ve Kenya'daki NGO (kar amacı gütmeyen organizasyonların), denetleme firmalarının, lokal sendikaların ortak çalışmalarıyla Kenya'daki çiftlik idaresi sendikanın şikayetlerini çözmek ve işçilerin çalışma koşullarını iyileştirmek için çalışmak zorunda kalmıştır. Buna bağlı olarak SA 8000 Sertifikasını almaya hak kazanmıştır (Kearney ve Gearhart 2004:218).

Çalışanlar SA 8000'in iki özelliğini faydalı bulmaktadırlar. Birincisi; standartın içeriğinin geniş ve kendi kendini güçlendirici özelliğe sahip olmasıdır. Hem birlik oluşturma özgürlüğünü, hem de toplu pazarlık gücünü içermektedir. Ayrıca bunlar temel maaş ihtiyaçları ve açıkça belirlenmiş çalışma saati limitleri tarafından desteklenmektedir. İkinci olarak SA 8000 sertifikası, yönetimin şirketin uymayı taahhüt ettiği seviyeyi genel bir bildiriyle açıkça belirtmesini gerektirmektedir. Şirketi, sadece geliştirmeler yapmak üzerinde çalışıyoruz demekten fazlasını yapmak zorunda bırakmaktadır. Bu genel açıklama, aynı zamanda çalışanlara açıkça tanımlanmış beklentilerle çalışma ve gerekirse bunlara karşı çıkma imkanını vermektedir. Bazıları bu sertifikasyonun sadece bir halkla ilişkiler kandırmacası olduğunu söyleseler de, çalışanların bu sertifikasyon olmadan haklarını ararken tutanabilecekleri bir şey olmayacaktır (Kearney ve Gearhart, 2004:218).